

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1929 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående frivrigande till allmänt begagnande av fisket vid vissa kronan tillhöriga stränder, holmar och skär vid västkusten.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 1 februari 1929 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 74, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

att fisket vid de till lotsverket anslagna holmar och skär inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län, dock med undantag av fiske efter ostron, upplåtes till allmänt begagnande i den omfattning, som 1 § i lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske omförmäler,

att från och med budgetåret 1929/1930 grundskatt skall upphöra att utgå från nämnda holmar, samt

att hummerfiske, som tillkommer kronans under domänstyrelsens förvaltning stående fastigheter inom Vette, Tanums och Kville härad av Göteborgs och Bohus län, efterhand som löpande arrendeperioder gå till ända upplåtes på sätt nyss nämnts beträffande lotsverket anslagna holmar och skär och sålunda undantages vid fastigheternas disponerande för kronans räkning.

Beträffande rätt att idka fiske i saltsjön gäller enligt 1 § i lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske, att varje svensk undersäte äger bedriva fiske i öppna havet ävensom vid sådana kronan tillhöriga havsstränder samt skär och holmar, vilka icke höra till något hemman eller innehavas under särskilda villkor. Dock får fiskegård, ryssja eller annan dylik fast fiskredskap icke där utsättas, utan att Kungl. Maj:t eller i visst fall länsstyrelsen därtill lämnat tillstånd. Saltvattensfisket närmare stranden har såsom regel förbehållits dennas ägare. Enligt 2 § tillhör sålunda saltsjöfisket inomskärs dem, som äga stränder och holmar omkring fiskevattnet, varjämte vid öppna havsstranden och utom skären strandägarens enskilda fiskerätt omfattar det vatten, som finnes till och med etthundraåttio meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtager.

Gällande lagbestämmelser.

I dessa regler finnas inskränkningar stadgade, på grund av vilka strandägaren är pliktig att i viss utsträckning tåla, att jämväl andra idka fiske i det till hans fastighet hörande vattnet.

Bland annat gäller sålunda enligt 3 § tredje stycket beträffande rätten till fiske vid annans strand inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län, att varje svensk undersåte där må utöva fiske eller agntäkt med rörlig redskap; dock har med avseende å det vatten, som finnes till och med ett-hundraåttio meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtager, åt strandägaren förbehållits dels fiske efter ostron, dels ock fiske efter hummer i Vette, Tanums och Kville härad samt vissa delar av Åby-, Bro- och Gullmarsfjordarna. Beträffande hummerfisket i nämnda härad har emellertid stadgats att, om sådant fiske vid stränderna av en ö och därtill hörande holmar av ålder oklandrat bedrivits jämväl av andra å ön boende än strandägarna, därvid skall förbli. Vidare finnes i paragrafens fjärde stycke gällande för hela riket föreskrivet att, där vid öppna havsstranden och utom skären de fiskande av ålder oklandrat med rörlig redskap utövat fiske eller agntäkt vid annans strand annorledes än i sagda lag är medgivet, de skola varda bibehållna vid sådan rätt.

Nu berörda inskränkningar i strandägarerätten gälla vare sig stranden tillhör kronan eller är i enskild ägo. Enligt stadgandena i 1 § göres emellertid härutinnan förut omförmälda undantag, att varje svensk undersåte må fiska vid sådana kronan tillhöriga havsstränder samt i saltsjön belägna skär och holmar, vilka icke höra till något hemman eller innehavas under särskilda villkor.

Nyssberörda i 3 § tredje stycket stadgade inskränkningar i strandägarens fiskerätt hava i sin nuvarande lydelse utformats först genom lagen den 22 juni 1928 (nr 183) om ändrad lydelse av 3 § i fiskerättslagen. För rätt till fiske eller agntäkt med rörlig redskap vid annans strand fordrades tidigare beträffande Göteborgs och Bohus samt Hallands län, att dylikt fiske av ålder oklandrat där ägt rum. Berörda lagändring tillkom med hänsyn till det osäkerhetstillstånd med avseende på fiskerätten, som förelegat vid kusten av nämnda län, och avsåg att stadfästa de stadigvarande sedvaneförhållanden, som föreläge beträffande kustfisket. Den ingående utredning, som legat till grund för lagändringen, hade givit vid handen, att kustfisket i allmänhet av ålder vore fritt på denna kuststräcka, med undantag dock för hummerfångst på vissa orter, där strandägarna i övervägande grad sedan längre tid tillbaka förbehållit sig rätten därtill, samt för ostronfisket. Genom lagändringen avsåges att reglera rättigheterna i enlighet med de sålunda föreliggande faktiska förhållandena. Med hänsyn till att i enstaka fall avvikelser härifrån kunde väntas uppstå, skulle ersättning till strandägare i dylika fall utgå för mistad fiskerätt. Bestämmelser i sådant hänseende finnas införda i den av riksdagen samtidigt antagna lagen om ersättning till strandägare för mistad fiskerätt. Erinras må, att vid behandlingen av förslaget om ändringar i fiskelagen motionsvis gjordes gällande, att undantagen från regeln om den allmänna fiskerätten vid västkusten skulle inskränkas att gälla allenast ostronfisket och sålunda ej avse hummerfångst. För en dylik utvidgning av förslaget ansåg emellertid riksdagen tillräckligt bärande skäl ej föreligga.

Departementschefen har till stöd för förslaget anfört följande.

Departements-
chefen.

»Vad först angår frågan om frigivande av fisket vid kronan tillhöriga, lotsverket anslagna holmar och skär vid västkusten, torde man kunna räkna med, att den enligt 1928 års riksdags beslut medgivna utsträckningen av fiskerätten i Göteborgs och Bohus samt Hallands län vid annans strand är tillämplig beträffande nämnda holmar och skär. Innebörden av ett bi-

fall till länsstyrelsens framställning i denna del skulle sålunda vara ett frigivande jämväl av hummerfisket vid de lotsverkets holmar och skär, som äro belägna inom de i 3 § fiskelagen uppräknade orter inom Göteborgs och Bohus län, där dylikt fiske förbehållits strandägaren. Någon ovisshet kan dock råda, huruvida i vissa undantagsfall lotspersonalen jämväl efter berörda lagändring må äga en vidsträcktare fiskerätt, som nu skulle bortfalla. Emot länsstyrelsens förslag om upphörande av den särskilda fiskerätt, som må tillkomma lotspersonalen, synes mig ej vara något att erinra. Ett gammalt önskemål från den yrkesidkande fiskarbefolkningens sida skulle härigenom realiseras. Sedan numera å lotsarnas fastställda avlöning avdrag göres för värdet av fiske, som av dem bedrivs vid dessa platser, torde fisket, som idkas i ringa omfattning, för dem vara av föga ekonomisk betydelse samt i övrigt i nödig utsträckning tillgodoses genom den uppkommande allmänna fiskerätten. Den ringa intäkt kronan har av fisket torde föga betyda gent emot den fördel, som genom fiskets frigivande skulle beredas den del av fiskarbefolkningen på västkusten, som är hänvisad till fiske närmare kusten och som särskilt torde vara i behov av stöd och hjälp. Från denna allmänna fiskerätt vid lotsverkets holmar och skär torde dock undantag böra göras för ostronfisket. Detta fiske, som i övrigt för närvarande är utan praktisk betydelse, är enligt fiskerättslagens 3 § tredje stycke i dess nya lydelse alltid undantaget från den allmänheten tillkommande rätten att med rörlig redskap utöva fiske eller agntäkt vid annans strand i nyssnämnda län. Ett särskilt skäl för detta undantag torde finnas utsagt i det yttrande, som i ärendet om berörda lagändring avgavs av landstinget i Göteborgs och Bohus län, däri uttalades, att ostronfisket borde förbehållas strandägarna, emedan detta fiske, som vore stationärt och erfordrade särskilda åtgärder för sitt bestånd, icke kunde utövas rationellt, om det bleve upplåtet till allmänt begagnande.

I anslutning till det frigivande till allmänt begagnande av fisket vid nämnda platser, som skett genom 1928 års ändring i fiskerättslagen samt nu ifrågasättes, torde den från hithörande holmar utgående grundskatten böra avskrivnas. Ränte- och tiondebelopp från lotsverket anslagna holmar och skär av kronatur hava icke varit föremål för den allmänna avskrivning av grundskatterna, som beslöts vid 1885 och 1892 års riksdagar. Grundskatterna från ifrågavarande holmar och skär i Göteborgs och Bohus samt Hallands län hava uppgått till sammanlagt omkring 24 kronor. Enär vid upplåtande till fritt och allmänt begagnande av fisket — utom vad angår det betydelselösa ostronfisket — vid lotsverket anslagna kronoholmar och skär å västkusten lotsverkets personal kommer att gå förlustig viss förmån, vill jag sålunda, efter samråd med chefen för finansdepartementet, förorda, att den med denna förmåns åtnjutande förbundna skyldigheten till erläggande i vissa fall av grundskatt bortfaller.

Beträffande förslaget om vidtagande av åtgärder för tillgodoseende av fiskarens intressen vid västkusten därigenom, att vid hädanefter skeende utarrendering av kronan tillhörande fastigheter inom Vette, Tanums och Kville härad skulle från arrendators förfogande undantagas den rätt till fiske efter hummer, som enligt 3 § i lagen om rätt till fiske enligt dess nuvarande lydelse tillkommer strandägaren i nämnda delar av Göteborgs och Bohus län, synes mig detta förslag, som utan att bereda kronan någon ekonomisk förlust torde kunna i sin mån bidra till kustfiskarens understödande, vara förtjänt av bifall. Även kronans hummerfiske vid Norra Väderöarna torde på samma sätt böra upplåtas till allmänt nyttjande. An-

ledning torde knappast föreligga att allenast för dessa öar göra ett undantag från regeln om fiskets frigivande vid kronans fastigheter på västkusten. Det har ifrågasatts, huruvida hummerfisket vid Norra Väderöarna må kunna tillgodogöras av kustfiskarena. Enär någon fri fiskerätt vid öarna icke tidigare förefunnits för dem eller andra, äger man visserligen ingen erfarenhet huru därmed må förhålla sig, men då Väderöarna icke äro belägna på större avstånd än omkring en mil från kusten, förefinnes all anledning antaga, att hummerfisket vid dessa öar skall kunna tillgodogöras av kustfiskarena.

Utskottet.

Såsom närmare framgår av propositionen innebär förevarande förslag — liksom 1928 års ändring i fiskerättslagen — förverkligandet av ett gammalt önskemål från fiskarbefolkningens sida. I anslutning till den ståndpunkt riksdagen intog i berörda lagstiftningsfråga, anser sig utskottet jämväl böra förorda de ytterligare åtgärder till främjande av sagda befolknings näring, som nu föreslås. Av den i propositionen lämnade redogörelsen för ärendet framgår, att bland myndigheterna i någon mån skiljaktiga meningar rått rörande förslaget såvitt angår de av domänstyrelsen disponerade fastigheterna. De betänkligheter, som i detta avseende uttalats, synas uteslutande hänföra sig till de ekonomiska konsekvenserna för kronan. På sätt framgår av utredningen skulle kronan i detta hänseende gå förlustig arrendet för fisket å Norra Väderöarna, vilket för närvarande utgår med 900 kronor, under det att något särskilt värde icke kunnat åsättas fisket vid övriga härav berörda fastigheter. Med hänsyn till den betydelse frigivandet av hummerfisket vid dessa öar och havsstränder ansetts äga för fiskarbefolkningen, har utskottet jämväl i denna del funnit övervägande skäl tala för sådant frigivande.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 mars 1929.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm*, *Nilsson* i *Kabbarp*, *Andersson* i *Fältenborg*, *Boberg*, *Sjöblom*, *von Stockenström*, *Granath* och *Anders Henriksson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i *Uppmälby*, *Pettersson* i *Bjälbo*, *Carlström*, *Andersson* i *Grimbo*, *Uddenberg*, *Svensson* i *Grönvik*, *Månsson* i *Erlandsro* och *Björk* i *Tryde*.

Reservation

av herrar *Andersson* i Grimbo och *Svensson* i Grönvik, som anförde följande:

Vi hava icke kunnat vara med om att tillstyrka propositionen i vad angår norra Väderöarna och övriga under domänstyrelsen hörande fastigheter. Kronan bortskänker nämligen härigenom en årlig inkomst på minst 900 kronor utan att någon därigenom i längden får nytta, ty sedan hummerfisket väl blivit förstört av yrkesfiskarna, vilka icke hava något intresse av dess vårdande, komma icke heller dessa fiskare att hava någon glädje av den uppoffring, kronan gjort.

I anslutning härtill hava vi inom utskottet yrkat avslag å förevarande proposition i ovan angivna delar.